

Reactie consultatie Regeling specifieke uitkering herstructurering volkshuisvesting

Dr. Gwen van Eijk, stadssocioloog/criminoloog, Erasmus Universiteit Rotterdam

Vraag 1 van 3

Een meetbare definitie voor 'leefbaarheid'. Hoe kan een verbetering van de leefbaarheid opgenomen worden als beoordelingscriterium? Hoe meten we een vooruitgang in leefbaarheid op objectieve wijze (huidige voornemen in de bijlage is om dit op grond van de leefbarometer te benaderen).

Over de Leefbaarometer wil ik het volgende opmerken. De Leefbaarometer 2.0 van het ministerie van BZK berekent op basis van vijf dimensies met elk een aantal indicatoren een leefbaarheidsscore voor wijken.[1] Voor de dimensie Bewoners bestaan 16 indicatoren voor de bevolkingssamenstelling. Zeven van de 16 indicatoren gaan over de afkomst van bewoners: aandeel westerse allochtonen, aandeel MOE-landers [Midden- en Oost-Europeanen], aandeel niet-westerse allochtonen, aandeel Marokkanen, aandeel Surinamers, aandeel Turken, aandeel overige niet-westerse allochtonen. Uit onderzoek van Justus Uitermark, Cody Hochstenbach en Wouter van Gent van de Universiteit van Amsterdam naar de Leefbaarometer blijkt dat deze indicatoren een negatief verband houden met de leefbaarheidsscore: hoe meer bewoners van niet-Nederlandse afkomst, hoe minder hoog de leefbaarheidsscore [2]. Dit is discriminatoir. Het discriminatoire karakter van de Leefbaarometer is ook bekritiseerd door gemeenten waar de Leefbaarometer is getest [3], door datawetenschapper Gerwin van Schie [3] en door Maurice Crul, hoogleraar onderwijs en diversiteit aan de VU [4].

Nog eens twee indicatoren gaan over sociaaleconomische status: het aandeel arbeidsongeschikten en het aandeel bijstandsgerechtigden. Ook hiervoor geldt dat het discriminatoir is deze cijfers als indicator voor leefbaarheid te nemen. Wel kunnen deze gegevens zinvol zijn om te bepalen in welke wijken er meer huishoudens met beperkte financiële draagkracht wonen. Vooral deze huishoudens hebben baat bij extra mogelijkheden voor investering in hun woning.

De beoordeling van de leefbaarheidsverbetering in het kader van 'Regeling specifieke uitkering herstructurering volkshuisvesting' zou niet moeten berusten op de Leefbaarometer zolang deze discriminatoire elementen bevat.

Volgens de NOS is het ministerie van Binnenlandse Zaken bezig met de ontwikkeling van een nieuwe versie van de Leefbaarometer waarin geen indicatoren meer worden gebruikt die betrekking hebben op specifieke groepen met een migratie-achtergrond [5]. Het verdient de voorkeur dat ook de indicatoren over de sociaaleconomische status van bewoners uit de Leefbaarometer 3.0 worden geschrapt, alvorens het instrument wordt gebruikt ter beoordeling van een aanvraag voor extra middelen voor investering.

Noten

[1] Leidelmeijer, K., Middeldorp, M. en G. Marlet (2019). *Leefbaarheid in Nederland 2018*. Rigo/Atlas voor gemeenten.

[2] Uitermark, J., Hochstenbach, C., & van Gent, W. (2017). The statistical politics of exceptional territories. *Political Geography*, 57, 60-70.

[3] <https://www.vpro.nl/programmas/tegenlicht/lees/artikelen/2020/leefbaarometer.html>

[4] <https://stadszaken.nl/artikel/2804/migratieachtergrond-volgens-de-leefbaarometer-maak-jij-je-wijk-dan-slechter>

[5] <https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2358728-met-omstreden-wet-weren-gemeenten-bijstandsontvangers-in-kansarme-wijken.html>